

Wet van 24 september 1992, houdende vaststelling van de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren

(Gezondheids- en welzijnswet voor dieren [Versie geldig vanaf: 01-01-2002])

Geschiedenis: Staatsblad 1992, 585; Staatsblad 1995, 250; Staatsblad 1995, 554; Staatsblad 1997, 63; Staatsblad 1997, 504; Staatsblad 1997, 510; Staatsblad 1998, 236; Staatsblad 1999, 30; Staatsblad 1999, 253; Staatsblad 2000, 518; Staatsblad 2000, 571; Staatsblad 2001, 481; Staatsblad 2001, 584

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is uit een oogpunt van gezondheid en welzijn van dieren, uit ethische overwegingen en uit een oogpunt van bescherming van veiligheid van mens en dier regelen te geven ten aanzien van dieren en handelingen met dieren en dat het voorts wenselijk is regelen te geven terzake van de uitvoer van dieren en dierlijke produkten alsmede met het oog op de raszuiverheid van produkten van de Nederlandse fokkerij;

Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Zie voor de behandeling in de Staten-Generaal:

Kamerstukken II 1980/81, 1981, 1984/85, 1985/86, 1986/87, 1987/88, 1988/89, 1989/90, 1990/91, 16447

Handelingen II 1988/89, blz. 5954-5992; 6010-6033; 6120-6121; 1990/91, UCV5(1-40); blz. 3903-3954; 4364-4366; 4569

Kamerstukken I 1990/91, 16447 (266); 1991/92, 16447 (88, 88a, 88b); 1992/93, 16447 (6)

Handelingen I 1992/93, blz. 8-29; 43-62

HOOFDSTUK I. ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1

1. In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

Onze Minister: Onze Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij;

bedrijfslichaam: een produktschap of bedrijfschap bedoeld in [artikel 66 van de Wet op de Bedrijfsorganisatie](#);

samenwerkingslichaam: rechtspersoonlijkheid bezittend lichaam als bedoeld in [artikel 110 Wet op de bedrijfsorganisatie](#);

dier: dier dat wordt gehouden, voor zover niet uitdrukkelijk anders is bepaald en met dien verstande dat artikel 36 tevens van toepassing is op dieren die niet worden gehouden;

vee: herkauwende en eenhoevige dieren en varkens;

pluimvee: dieren zijnde hoenderachtigen, eenden of ganzen;

besmettelijke dierziekte: elke aantasting van de gezondheid van een dier die gevaar kan opleveren voor de gezondheid van andere dieren of van de mens;

smetstof: elk micro-organisme of virus, dat een infectieziekte en elke parasiet, die een parasitaire ziekte bij dieren kan veroorzaken;

schadelijke stoffen: stoffen die de gezondheid van mens of dier kunnen aantasten;

zieke dieren: dieren die zijn aangetast door een krachtens artikel 15, eerste lid, aangewezen dierziekte;

verdachte dieren: dieren die overeenkomstig artikel 15, vierde lid, verdacht worden gevaar op te

leveren voor verspreiding van een krachtens artikel 15, eerste lid, aangewezen besmettelijke dierziekte;

produkten van dierlijke oorsprong: van dier afkomstige produkten al dan niet be- of verwerkt; houder: eigenaar, houder of hoeder;

Diergezondheidsfonds: fonds als bedoeld in artikel 95a.

2. Voor de toepassing van het bij of krachtens de artikelen 91a tot en met 93a en 96a bepaalde wordt verstaan onder bedrijf: bedrijf als bedoeld in [artikel 1, onderdeel c, van de Wet herstructurering varkenshouderij](#).

3. Voor de toepassing van artikel 91e wordt verstaan onder vestiging: op één plaats gelegen bedrijf of deel van een bedrijf, bestaande uit alle aldaar gelegen aangrenzende percelen grond, gebouwen of afgescheiden gedeelten daarvan dat, naar de feitelijke omstandigheden beoordeeld, als functionele eenheid voor het houden van varkens in gebruik is of daartoe bestemd is.

4. Bij ministeriële regeling worden regels gesteld waaraan percelen grond, gebouwen of afgescheiden gedeelten daarvan moeten voldoen om als aangrenzend in de zin van het derde lid te worden aangemerkt.

5. Bij algemene maatregel van bestuur kan worden bepaald dat het bepaalde bij of krachtens deze wet geheel of gedeeltelijk van toepassing is op handelingen met embryo's voor zover deze zich buiten de baarmoeder van het dier bevinden.

Artikel 2

1. Er is een Raad voor dierenaangelegenheden waarin overleg plaatsvindt over vraagstukken betreffende het nationaal en internationaal beleid op het gebied van:

- a. de gezondheid van dieren,
- b. het welzijn van dieren en
- c. de biotechnologische toepassingen bij dieren, de ethische aspecten daaronder begrepen.

2. De Raad bestaat uit een Afdeling gezondheidsvraagstukken, een Afdeling welzijnsvraagstukken en een Afdeling biotechnologische vraagstukken, ethische vraagstukken daaronder begrepen.

3. Onze Minister benoemt in overeenstemming met Onze Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur de leden van de Raad.

4. Bij algemene maatregel van bestuur worden regelen gesteld ter zake van de samenstelling en de werkwijze van de Raad.

HOOFDSTUK II. DE ZORG VOOR DE GEZONDHEID VAN DIEREN

Afdeling 1. Algemene bepalingen

Artikel 3

1. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden voor bij die maatregel aangewezen categorieën van houders van dieren of levende dierlijke producten van bij die maatregel aangewezen soorten of categorieën van dieren dan wel van levende dierlijke producten regelen gesteld omtrent:

- a. de inrichting van de bedrijven waarop dieren of van levende dierlijke producten worden gehouden;
- b. het toevoegen van dieren aan bedrijven of vestigingen, daaronder begrepen het aantal bedrijven of vestigingen waarvan de toe te voegen dieren ten hoogste afkomstig zijn;
- c. de wijze waarop dieren worden gehouden en hun huisvesting;
- d. de hygiënische eisen waaraan moet worden voldaan;
- e. de voeding, drenking, verzorging en behandeling van dieren;

- f. het gebruik van sera, entstoffen, antibiotica en chemotherapeutica;
- g. de bestrijding van insecten en ratten alsmede van andere organismen voor zover zij schadelijk zijn voor de gezondheid van dieren;
- h. bedrijfsbegeleiding door een dierenarts en begeleiding vanwege de stichting genoemd in artikel 82;
- i. het vervoer en het verzamelen van dieren of van levende dierlijke producten;
- j. het afvoeren van dieren van bedrijven of vestigingen, daaronder begrepen het aantal bedrijven of vestigingen waaraan die dieren ten hoogste worden toegevoegd;
- k. het winnen, bewerken en gebruiken van levende dierlijke producten;
- l. de behandeling en aanbieding voor onderzoek van doodgeboren of gestorven dieren dan wel levende dierlijke producten, onvoldragen vruchten en nageboorten;
- m. het houden van aantekeningen omtrent bezoekers en vervoermiddelen.

2. Bij de in het eerste lid bedoelde maatregel kan het begrip bedrijf en vestiging worden omschreven waarbij voor de verschillende soorten of categorieën van dieren dan wel van levende dierlijke producten verschillende omschrijvingen kunnen worden gegeven.

Artikel 4

1. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kan aan de houder van één of meer dieren, behorende tot een daarbij te bepalen diersoort, de verplichting worden opgelegd om:

- a. zich als zodanig voor een bij of krachtens de maatregel genoemd tijdstip schriftelijk te melden bij een door Onze Minister aangewezen ambtenaar onder vermelding van het aantal dieren dat hij van de onderscheiden soorten houdt;
- b. indien de dieren bedrijfsmatig worden gehouden, aantekening te houden van het aantal op zijn bedrijf aanwezige dieren van deze soort, van de geboorte op, onderscheidenlijk toevoeging van dieren van deze soort aan zijn bedrijf, alsmede van de afvoer van dieren van deze soort van zijn bedrijf, één en ander onder vermelding van de gegevens waardoor de dieren kunnen worden geïdentificeerd en onder vermelding van naam en adres van degene van wie de dieren afkomstig zijn onderscheidenlijk aan wie de dieren zijn afgeleverd.

2. De in het eerste lid, onderdeel *b*, bedoelde aantekeningen dienen gedurende ten minste drie maanden te worden bewaard.

Artikel 5 [Nog niet in werking]

1. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen regelen worden gesteld omtrent het houden van markten, verkopen, keuringen en tentoonstellingen alsmede ten aanzien van het bijeenbrengen van dieren op andere plaatsen waar dieren worden verzameld. Deze regelen kunnen verschillen naar gelang het gaat om markten, verkopen, keuringen, tentoonstellingen of andere plaatsen waar dieren worden verzameld, terwijl tevens onderscheid kan worden gemaakt naar diersoorten.

2. Het is verboden op plaatsen als bedoeld in het eerste lid dieren die zijn aangetast door een besmettelijke ziekte of daarvan worden verdacht, bijeen te brengen.

Artikel 6

Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen ter voorkoming van verspreiding van smetstof regelen worden gesteld waaraan markten en andere verzamelplaatsen van dieren, slachterijen, inrichtingen waarin producten van dierlijke oorsprong worden gewonnen, be- of verwerkt, inrichtingen waarin diervoeder wordt bereid en plaatsen waar vervoermiddelen worden ontsmet moeten voldoen.

Artikel 7

Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen ter voorkoming van verspreiding van smetstof regelen worden gesteld ten aanzien van:

- a. de reiniging en ontsmetting van stallen, kooien, vervoermiddelen, de daarbij behorende voorwerpen en andere plaatsen en voorwerpen waar of waarin dieren, produkten van dierlijke oorsprong, diervoeder alsmede andere produkten of voorwerpen die dragers van smetstof kunnen zijn, hebben verbleven;
- b. het behandelen van de in onderdeel *a* bedoelde produkten waardoor zij geen gevaar meer kunnen opleveren voor de verspreiding van smetstof dan wel het vernietigen van deze produkten en de in onderdeel *a* bedoelde voorwerpen.

Artikel 8 [Nog niet in werking]

Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen ter voorkoming van verspreiding van smetstof regelen worden gesteld ten aanzien van de aflevering, de opslag, het in voorraad en voorhanden hebben en het vervoeren van diervoeder en voor de voeding van dieren geschikte of bestemde voedselafvallen en materialen van dierlijke herkomst alsmede ten aanzien van de vervoeding van deze produkten.

Artikel 9 [Nog niet in werking]

1. Het is verboden vee of pluimvee en andere dieren van door Onze Minister aangewezen soorten of categorieën van dieren te doen verblijven of dit te gedogen op een terrein of plaats waarop zich vuilnis of mest bevindt of waarop vuilnis of mest pleegt te worden gestort of opgeslagen en op een daaraan grenzend terrein, indien de dieren zich vrijelijk van het ene terrein naar het andere kunnen begeven.
2. Het is verboden vuilnis of mest te storten of op te slaan op, dan wel te verspreiden over een terrein of plaats waarop dieren, als bedoeld in het eerste lid, vrijelijk toegang hebben.
3. In het eerste en tweede lid wordt onder "mest" niet begrepen mest verkregen in het bedrijf, waar de dieren worden gehouden.

Afdeling 2. Het weren van besmettelijke dierziekten**Artikel 10**

1. Onze Minister kan het brengen in Nederland van dieren, produkten van dierlijke oorsprong, alsmede van andere produkten en voorwerpen die dragers van smetstof kunnen zijn, verbieden dan wel verbieden, indien niet wordt voldaan aan door hem te stellen regelen.
2. De in het eerste lid bedoelde regelen hebben in elk geval betrekking op:
  - a. de eisen waaraan de in het eerste lid bedoelde dieren, produkten of voorwerpen moeten voldoen;
  - b. de eisen waaraan de vervoermiddelen en de verpakkingen moeten voldoen;
  - c. het aanmelden van het voornemen om dieren, produkten of voorwerpen binnen te brengen;
  - d. het in overleg met Onze Minister van Financiën aanwijzen van douanekantoren in de zin van de wettelijke bepalingen, bedoeld in [artikel 2, tweede lid, onderdeel a, van de Douanewet](#), waar de dieren, produkten of voorwerpen, die anders dan over de Belgisch-Nederlandse of de Duits-Nederlandse grens worden binnengebracht, moeten worden aangebracht;
  - e. het aanwijzen van de plaatsen waar dieren, produkten of voorwerpen, die via de Belgisch-Nederlandse of de Duits-Nederlandse grens worden binnengebracht, ter onderzoek moeten worden aangeboden;

- f. de verklaringen welke op het douanekantoor, dan wel op een plaats als bedoeld in onderdeel e, moeten worden overgelegd en de eisen waaraan deze verklaringen moeten voldoen en
- g. het onderzoek na het binnenbrengen in Nederland.

Artikel 11

1. Onze Minister kan ten aanzien van in artikel 10, eerste lid, bedoelde, in Nederland gebrachte dieren, produkten en voorwerpen onder meer regelen stellen betreffende:

a. met betrekking tot dieren:

1°. een nader onderzoek, voorbehoedende behandeling of een tijdelijke afzondering;

2°. het vervoer naar de plaats van onderzoek, voorbehoedende behandeling of tijdelijke afzondering;

3°. de bestemming;

4°. het vervoer naar de plaats van bestemming in Nederland dan wel naar de plaats waar de dieren weer buiten Nederland worden gebracht;

5°. het doden of slachten en het toezicht daarop en de bestemming van de gedode of geslachte dieren;

b. met betrekking tot produkten en voorwerpen:

1°. een nader onderzoek;

2°. de bestemming;

3°. het vervoer naar de plaats van onderzoek of de plaats van bestemming dan wel naar de plaats waar de zaken weer buiten Nederland worden gebracht.

2. Regelen omtrent de in het eerste lid, onderdeel a, sub 5, genoemde onderwerpen, worden vastgesteld in overeenstemming met Onze Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur.

Artikel 12

Onze Minister kan voorts regelen stellen met betrekking tot de reiniging en ontsmetting van vervoermiddelen waarin en plaatsen waarop, alsmede met betrekking tot de reiniging, ontsmetting dan wel vernietiging van verpakkingsmateriaal waarin de in artikel 10, eerste lid, bedoelde, in Nederland gebrachte dieren, produkten en voorwerpen hebben verbleven.

Artikel 13

1. Onze Minister kan bepalen, dat dieren die op grond van het bepaalde krachtens artikel 10 niet in Nederland hadden mogen worden gebracht zonder vergoeding van Staatswege en voor rekening van de importeur of diens gemachtigde binnen een door hem te bepalen termijn hetzij buiten Nederland moeten worden gebracht, hetzij onder door hem te stellen regelen naar een door hem aangewezen plaats moeten worden vervoerd en aldaar worden geslacht, onderscheidenlijk worden gedood en vernietigd.

2. Onze Minister kan bepalen, dat produkten en voorwerpen die op grond van het bepaalde krachtens artikel 10 niet in Nederland hadden mogen worden gebracht, binnen een door hem te bepalen termijn voor rekening van de importeur of diens gemachtigde hetzij buiten Nederland moeten worden gebracht, hetzij onder door hem te stellen regelen naar een door hem te bepalen plaats worden gebracht om aldaar voor rekening van de importeur of diens gemachtigde een behandeling te ondergaan waardoor zij geen gevaar meer opleveren voor de verspreiding van smetstof, hetzij zonder vergoeding van Staatswege en voor rekening van de importeur of diens gemachtigde worden vernietigd.

Artikel 14

De in deze afdeling bedoelde regelen kunnen onder meer verschillen naar gelang van het land van herkomst en naar gelang van de bestemming der dieren, produkten en voorwerpen.

Afdeling 3. De bestrijding van besmettelijke dierziekten**Artikel 15**

1. Deze afdeling is van toepassing op door Onze Minister aangewezen besmettelijke dierziekten bij:

- a. vee;
- b. pluimvee;
- c. bijen;
- d. nertsen;
- e. andere dieren behorende tot bij algemene maatregel van bestuur aangewezen soorten of categorieën van dieren;
- f. andere dieren van door Onze Minister voor een termijn van ten hoogste acht maanden aangewezen soorten of categorieën van dieren.

2. Een besmettelijke dierziekte kan worden aangewezen, indien:

- a. de ziekte zich snel kan uitbreiden, ernstige schade kan berokkenen aan de betrokken diersoort en niet of niet volledig kan worden voorkomen of bestreden met normale bedrijfsmiddelen;
- b. de nakoming van een internationale overeenkomst of een besluit van een volkenrechtelijke organisatie zulks met zich brengt of
- c. de ziekte naar het oordeel van Onze Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur een ernstig gevaar voor de volksgezondheid oplevert.

3. In het geval bedoeld in het tweede lid, onderdeel *c*, vindt de aanwijzing plaats in overeenstemming met Onze Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur.

4. Bij algemene maatregel van bestuur wordt bepaald wanneer dieren als verdachte dieren moeten worden aangemerkt.

Artikel 16

1. Een aanwijzing als bedoeld in artikel 15, eerste lid, onderdeel *f*, kan alleen plaatsvinden in spoedeisende gevallen.

2. Indien de aanwijzing tevens in het belang is van de volksgezondheid, vindt zij plaats in overeenstemming met Onze Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur.

Artikel 17

1. Onze Minister kan hetzij voor geheel Nederland, hetzij voor bepaalde gedeelten daarvan, bevelen dat dieren die door een besmettelijke dierziekte kunnen worden aangetast, daartegen op een door hem te bepalen wijze voorbehoedend worden behandeld, worden gemerkt, worden opgesloten of aangeliijnd, dan wel voor die dieren andere maatregelen bevelen ter voorkoming van overbrenging van besmetting.

2. Indien de besmettelijke dierziekte is aangewezen in overeenstemming met Onze Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur geeft Onze Minister de in het eerste lid bedoelde bevelen in overeenstemming met Onze Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur.

Artikel 18

1. Onze Minister kan, hetzij voor Nederland, hetzij voor bepaalde gedeelten daarvan:
  - a. schorsing van markten waarop dieren van door hem aangewezen soorten of categorieën van dieren worden verhandeld en sluiting van diergaarden en daarmee vergelijkbare inrichtingen bevelen, dan wel markten, diergaarden of vergelijkbare inrichtingen verbieden indien niet wordt voldaan aan door hem te stellen regelen;
  - b. het op een plaats bijeenbrengen van dieren van door hem aangewezen soorten of categorieën van dieren afkomstig van verschillende plaatsen verbieden of daaromtrent regelen stellen.
2. De regelen, bedoeld in het eerste lid, kunnen onder meer betrekking hebben op de aanvoer van dieren naar en de afvoer van dieren van markten en andere plaatsen waarop dieren afkomstig van verschillende plaatsen bijeen worden gebracht alsmede op de controle daarop, daaronder begrepen de verzegeling van vervoermiddelen en de afgifte van bewijsstukken.
3. Indien een bevel of verbod, als bedoeld in het eerste lid, van kracht is, is het verboden dieren ten aanzien waarvan het bevel of verbod geldt, op de aldaar genoemde plaatsen aanwezig te hebben onderscheidenlijk aldaar aanwezig te hebben in strijd met de regelen bedoeld in het eerste lid.

Artikel 19

1. Indien een dier verschijnselen van een besmettelijke dierziekte vertoont, geeft de houder hiervan terstond kennis aan de burgemeester van de gemeente waar het dier zich bevindt.
2. De burgemeester stelt een door Onze Minister aangewezen ambtenaar alsmede, voorzover de dierziekte is aangewezen in overeenstemming met Onze Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur, een door Onze Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur aangewezen ambtenaar, onmiddellijk op de hoogte indien zich in zijn gemeente een geval voordoet, als bedoeld in het eerste lid.

Artikel 20

Indien de houder van een dier vermoedt dat dat dier door een besmettelijke dierziekte is aangetast, dan wel indien de houder van een dier door een dierenarts of een in artikel 114 bedoelde ambtenaar van een dergelijk vermoeden op de hoogte is gesteld, is hij verplicht aan deze naar waarheid alle inlichtingen te verstrekken en alle medewerking te verlenen, welke deze redelijkerwijs voor de vervulling van zijn taak nodig heeft en al datgene te doen wat in zijn vermogen ligt om de aard van de ziekte zo spoedig mogelijk te doen vaststellen.

Artikel 21

1. Een door Onze Minister aangewezen ambtenaar deelt de burgemeester, zo nodig na overleg met het hoofd van de voor de provincie waar het geval zich heeft voorgedaan, door de stichting genoemd in artikel 82 aangewezen of ingestelde gezondheidsdienst voor dieren, zo spoedig mogelijk mede welke maatregelen tot bestrijding van de ziekte door hem nodig worden geacht.
2. De burgemeester neemt de nodig geachte maatregelen zo spoedig mogelijk.
3. In spoedeisende gevallen neemt de in het eerste lid bedoelde ambtenaar deze maatregelen zelf en stelt hij de burgemeester daarvan onmiddellijk in kennis.

Artikel 22

1. De in artikel 21 bedoelde maatregelen kunnen zijn:
  - a. het afzonderen van zieke en verdachte dieren;
  - b. het opstallen of ophokken van zieke en verdachte dieren;

- c. het plaatsen van waarschuwborden;
- d. het door het plaatsen van kentekenen besmet of van besmetting verdacht verklaren van gebouwen en terreinen;
- e. het merken van zieke, verdachte en herstelde dieren;
- f. het doden van zieke en verdachte dieren;
- g. het onschadelijk maken van gedode of gestorven, zieke en verdachte dieren, en van produkten en voorwerpen, die besmet zijn of ervan worden verdacht gevaar op te leveren voor verspreiding van smetstof;
- h. het reinigen en ontsmetten van gebouwen, terreinen, bewaarplaatsen van mest en voorwerpen;
- i. het vastleggen of opsluiten van dieren;
- j. het behandelen van dieren op een door Onze Minister aangegeven wijze.

2. In afwijking van het bepaalde in het eerste lid kunnen bedoelde maatregelen met betrekking tot bijen bestaan uit:

- a. het ontsmetten van de bijenwoning en de naaste omgeving daarvan;
- b. het verbieden van het verplaatsen van een bijenwoning;
- c. het hechten van een kenteken aan de bijenwoning, waaruit blijkt dat deze niet mag worden verplaatst;
- d. het verbieden van het laten uitvliegen der bijen gedurende een bepaalde tijd;
- e. het plaatsen van geneesmiddelen in de bijenwoning;
- f. het vernietigen van besmette en van besmetting verdachte raten;
- g. het vernietigen van bijenvolken die besmet zijn of van besmetting verdacht worden, of die onmiddellijk gevaar lopen besmet te worden, al dan niet met de daarbij behorende woning;
- h. het behandelen van de bijen op een wijze die door wetenschap of praktijk als doeltreffend is aangewezen.

Artikel 23

1. Onze Minister stelt het model van de in artikel 22 bedoelde waarschuwborden en kentekenen vast en stelt nadere regelen vast omtrent de wijze waarop de in dat artikel genoemde maatregelen worden uitgevoerd.

2. De burgemeester van de betrokken gemeente verleent zijn medewerking bij het plaatsen en weer verwijderen van de waarschuwborden en kentekenen.

Artikel 24

Een door Onze Minister aangewezen ambtenaar stelt het tijdstip vast waarop de verdenking is ontstaan dat een dier lijdt aan een besmettelijke dierziekte alsmede het tijdstip waarop deze verdenking eindigt en stelt daarbij tevens vast welke op het bedrijf aanwezige dieren op het tijdstip waarop de verdenking is ontstaan reeds ziek waren en welke dieren op dat tijdstip van de ziekte verdacht waren.

Artikel 25

1. Het is verboden dieren van bij of krachtens algemene maatregel van bestuur aangewezen soorten of categorieën van dieren, danwel bij of krachtens algemene maatregel van bestuur aangewezen produkten of voorwerpen te vervoeren van of naar gebouwen en terreinen, waar een kenteken, als bedoeld in artikel 22, eerste lid, is geplaatst.

2. De toegang tot gebouwen of terreinen, waar een kenteken, als bedoeld in artikel 22, eerste lid, is geplaatst of door Onze Minister aangewezen gedeelten daarvan, is aan anderen dan door Onze Minister aan te wijzen personen of groepen van personen verboden.

3. Indien daardoor naar het oordeel van een door Onze Minister aangewezen ambtenaar geen gevaar voor verspreiding van smetstof ontstaat kan de burgemeester, op verzoek van de belanghebbende, ontheffing van het bepaalde in het eerste en tweede lid verlenen. Hij verleent de ontheffing onder de door Onze Minister nodig geachte beperkingen en verbindt daaraan de door Onze Minister nodig geachte voorschriften.

Artikel 26

1. Het is verboden gebouwen of terreinen, waar een kenteken, als bedoeld in artikel 22, eerste lid, is geplaatst te verlaten, tenzij na toepassing van de door Onze Minister voorgeschreven maatregelen van ontsmetting.

2. De burgemeester stelt de middelen tot de in het eerste lid bedoelde ontsmetting ter beschikking.

Artikel 27

De burgemeester kan een bevel uitvaardigen, dat de in zijn gemeente of in een bepaald gedeelte van zijn gemeente aanwezige dieren van door hem aangewezen soorten moeten worden vastgelegd of opgesloten.

Artikel 28

In de gemeente of het gedeelte van de gemeente ten aanzien waarvan een bevel, als bedoeld in artikel 27, is uitgevaardigd, mogen dieren van de door de burgemeester aangewezen soort, die niet zijn vastgelegd of opgesloten, op zijn last worden gedood.

Artikel 29

1. Iedere houder van een ziek of verdacht dier is verplicht ervoor zorg te dragen, dat dit dier zijn verblijfplaats niet verlaat, tenzij met toestemming of krachtens bevel van een door Onze Minister aangewezen ambtenaar.

2. De toestemming kan onder beperkingen worden verleend en daaraan kunnen voorschriften worden verbonden.

Artikel 30

1. Onze Minister kan het vervoeren van dieren van een door hem te bepalen soort, van deze diersoort afkomstige produkten, diervoeder alsmede andere produkten en voorwerpen welke dragers van smetstof kunnen zijn, uit, naar of binnen Nederland of bepaalde gedeelten van Nederland verbieden dan wel verbieden indien niet wordt voldaan aan door hem te stellen regelen.

2. Een door Onze Minister aangewezen ambtenaar is bevoegd het vervoeren van dieren van een door hem te bepalen soort te verbieden in een gebied met een straal van 10 km of minder rondom een gebouw of terrein, dat door het plaatsen van een kenteken, als bedoeld in artikel 22, eerste lid, besmet of van zodanige besmetting verdacht is verklaard.

3. Rondom het krachtens het eerste of tweede lid aangewezen gebied worden waarschuwborden geplaatst.

4. Onze Minister kan voor het krachtens het eerste lid aangewezen gebied het bij artikel 29 bepaalde van overeenkomstige toepassing verklaren ten aanzien van gezonde dieren.

Artikel 31

Indien in het belang van de bestrijding van besmettelijke dierziekten naar het oordeel van Onze Minister een onverwijlde voorziening noodzakelijk is, kan hij bepalen dat door hem krachtens dit hoofdstuk vastgestelde regelingen onmiddellijk na hun bekendmaking in werking treden. In dat geval kan hij zodanige regeling, in afwijking van het bepaalde in [artikel 4, eerste lid, van de Bekendmakingswet](#) (*Stb.* 1988, 18), op andere dan de daar genoemde wijze bekend maken.

Artikel 32

Bij het stellen van regelen en het voorschrijven van maatregelen krachtens dit hoofdstuk kan

worden afgeweken van het bepaalde bij of krachtens de [Meststoffenwet](#) (*Stb.* 1986, 598).

HOOFDSTUK III. DE ZORG VOOR HET WELZIJN VAN DIEREN

Afdeling 1. Algemene bepalingen

Artikel 33 [Nog niet in werking]

1. Het is verboden dieren te houden, tenzij deze behoren tot bij algemene maatregel van bestuur aangewezen soorten of categorieën van dieren.
2. Bij een maatregel als bedoeld in het eerste lid kan worden bepaald dat het houden slechts onder bepaalde voorwaarden is toegestaan.

Artikel 34

1. Het is verboden dieren met het oog op de produktie van van die dieren afkomstige produkten te houden, tenzij deze behoren tot bij algemene maatregel van bestuur aangewezen soorten of categorieën daarvan.

Artikel 35

1. Bij algemene maatregel van bestuur worden regelen gesteld omtrent de wijze waarop dieren van bij die maatregel aangewezen soorten of categorieën van dieren mogen worden gehouden.
2. De krachtens het eerste lid gestelde regelen kunnen onder meer betrekking hebben op:

- a. het vastleggen of aangebonden houden van dieren;
- b. het gescheiden houden van dieren van verschillende leeftijd, geslacht of soort;
- c. de ruimte waarover dieren moeten kunnen beschikken.

Artikel 36

1. Het is verboden om zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van een dier te benadelen.
2. Tot de in het eerste lid verboden gedragingen worden in ieder geval gerekend:
  - a. een dier arbeid doen verrichten, welke kennelijk zijn krachten te boven gaat of waartoe het uit hoofde van zijn toestand ongeschikt is;
  - b. een koe met overvolle uier vervoeren of op een markt of openbare verkoping ten verkoop houden;
  - c. bij de verlossing van een koe gebruik te maken van dierlijke trekkracht of van een niet door Onze Minister daarvoor toegelaten krachttoestel;
  - d. een hond als trekkracht gebruiken.

3. Een ieder is verplicht hulpbehoevende dieren de nodige zorg te verlenen.

Artikel 37

Het is de houder van een dier verboden aan een dier de nodige verzorging te onthouden.

Artikel 38

Bij algemene maatregel van bestuur worden voor bij die maatregel aangewezen categorieën van houders van dieren van bij die maatregel aangewezen soorten of categorieën van dieren regelen gesteld omtrent de verzorging, voeding, drenking, behandeling en het africhten van dieren.

Artikel 39

Het is verboden dieren van bij algemene maatregel van bestuur aangewezen soorten of categorieën van dieren van het ouderdier te scheiden voordat die dieren een bij die maatregel vastgestelde leeftijd hebben bereikt.

Afdeling 2. Lichamelijke ingrepen bij dieren

Artikel 40

1. Het is verboden een of meer lichamelijke ingrepen bij een dier te verrichten, waarbij een deel of delen van het lichaam wordt of worden verwijderd of beschadigd.

2. Het bepaalde in het eerste lid is niet van toepassing op:

- a. ingrepen betreffende het onvruchtbaar maken van een dier;
- b. ingrepen waarvoor een diergeneeskundige noodzaak bestaat;
- c. bij algemene maatregel van bestuur aangewezen ingrepen;
- d. overige bij of krachtens enig wettelijk voorschrift verplichte dan wel toegestane ingrepen.

3. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen regelen worden gesteld omtrent de wijze waarop en de gevallen waarin de lichamelijke ingrepen, bedoeld in het tweede lid, onderdelen *c* en *d*, slechts mogen worden verricht.

Artikel 41

1. Het is verboden deel te nemen aan tentoonstellingen, keuringen of wedstrijden met dieren waarbij een bij artikel 40 verboden ingreep is verricht.

2. Het is verboden dieren waarbij een bij artikel 40 verboden ingreep is verricht, tot een tentoonstelling, keuring of wedstrijd toe te laten.

3. Het ten verkoop in voorraad hebben, ten verkoop aanbieden, verkopen en kopen van dieren waarbij een bij artikel 40 verboden ingreep is verricht, is verboden.

Artikel 42

Bij algemene maatregel van bestuur worden regelen gesteld omtrent embryotransplantatie bij dieren van bij die maatregel aangewezen soorten of categorieën van dieren.

Afdeling 3. Het doden van dieren

Artikel 43 [Nog niet in werking]

Het is verboden om dieren te doden in andere dan bij algemene maatregel van bestuur aangewezen gevallen.

Artikel 44

1. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden regelen gesteld omtrent het doden van dieren van bij die maatregel aangewezen soorten of categorieën van dieren.

2. De krachtens het eerste lid gestelde regelen hebben in ieder geval betrekking op:

- de wijze waarop, de situaties waarin en de personen door wie dieren mogen worden gedood;
- de bedwelming van slachtdieren;
- de bedrijfsuitrusting en installatie in slachterijen.

3. Het slachten van dieren zonder voorafgaande bedwelming volgens de israëlitische of de islamitische ritus is toegestaan.

4. Het slachten, bedoeld in het derde lid, mag slechts geschieden in door Onze Minister, in overeenstemming met Onze Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur aan te wijzen inrichtingen.

5. Een aanwijzing als bedoeld in het vierde lid vindt plaats:

- a. indien het betreft het slachten volgens de israëlitische ritus: op verzoek van de Permanente Commissie tot de Algemene Zaken van het Nederlands-Israëlitisch Kerkgenootschap;
- b. indien het betreft het slachten volgens de islamitische ritus: op verzoek van één of meer organisaties die geacht kunnen worden alle of een bepaalde groep islamieten in Nederland te vertegenwoordigen;

een en ander voor zover uit het desbetreffende verzoek blijkt dat in het deel van het land dat vanuit de aan te wijzen inrichtingen pleegt te worden bediend behoefte bestaat aan vlees, afkomstig van volgens de desbetreffende ritus geslachte dieren.

6. Een aanwijzing als bedoeld in het vierde lid vindt voorts plaats op verzoek van een israëlitische of islamitische groepering in een ander land, waarmee wordt ingestemd door de in het vijfde lid, onderdeel *a*, genoemde commissie, onderscheidenlijk de in onderdeel *b* bedoelde organisaties indien in het verzoek wordt aangetoond dat bij die israëlitische of islamitische groepering behoefte bestaat aan de import van vlees afkomstig van volgens de desbetreffende ritus geslachte dieren.

7. Onze Minister stelt, in overeenstemming met Onze Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur en in overleg met de aangewezen inrichting en

- a. voor zover het betreft de behoefte aan vlees, afkomstig van volgens de israëlitische ritus geslachte dieren: in overleg met de Permanente Commissie tot de Algemene Zaken van het Nederlands-Israëlitisch Kerkgenootschap, of
- b. voor zover het betreft de behoefte aan vlees, afkomstig van volgens de islamitische ritus geslachte dieren: in overleg met de in het vijfde lid, onderdeel *b*, bedoelde organisaties,

het aantal in een bepaald tijdvak per inrichting ritueel te slachten dieren vast, waarmede in de bedoelde behoefte aan vlees kan worden voorzien.

8. Het slachten zonder voorafgaande bedwelming mag slechts geschieden:

- a. voor zover het betreft het slachten volgens de israëlitische ritus: door personen die daartoe door het Opperrabbinat voor Nederland zijn gemachtigd, en
- b. voor zover het betreft het slachten volgens de islamitische ritus: door personen die daartoe door de in het vijfde lid, onderdeel *b*, bedoelde organisaties zijn aangewezen, mits die personen daarvan door een schriftelijk bewijs aan de keuringsdierenarts hebben doen blijken.

Deze personen voegen zich ten aanzien van het aantal door hen ritueel te slachten dieren naar de voor elke inrichting aangewezen hoeveelheid; zij volgen ter zake de aanwijzingen van de keuringsdierenarts op, die toeziet, dat het vastgestelde aantal niet wordt overschreden.

9. Bij algemene maatregel van bestuur worden in het belang van de bescherming van het slachtdier regelen gesteld omtrent het slachten volgens de israëlitische of de islamitische ritus.

10. Een voordracht voor een algemene maatregel van bestuur als bedoeld in het negende lid wordt Ons gedaan door Onze Minister en Onze Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur.

Afdeling 4. De huisvesting van dieren

Artikel 45

1. Onverminderd het bepaalde krachtens artikel 35 kunnen bij algemene maatregel van bestuur voor daarbij aan te wijzen categorieën van houders van dieren van bij die maatregel aangewezen soorten of categorieën van dieren regelen worden gesteld omtrent de huisvesting van dieren.

2. De krachtens het eerste lid gestelde regelen kunnen onder meer betrekking hebben op:

- de afmetingen en uitvoeringen van kooien, hokken en stallen alsmede hun vormgeving;
- de aard van de wanden en van het vloer- en grondoppervlak van kooien, hokken en stallen, in het bijzonder de daarvoor te gebruiken materialen;
- de inrichting van kooien, hokken en stallen, in het bijzonder de daarin aan te brengen voeder- en drinkwatervoorzieningen alsook voorzieningen die het voor de dieren mogelijk maken om soorteigen gedrag te ontplooiën;
- de verlichting, luchtverversing en verwarming van kooien, hokken en stallen;
- de aanwezigheid en de aard van afrasteringen;
- de voorzieningen binnen huisvestingssystemen.

3. Bij algemene maatregel van bestuur kan het ten verkoop in voorraad hebben, verkopen en afleveren van daarbij aan te wijzen huisvestingssystemen, onderdelen daarvan of voorzieningen binnen huisvestingssystemen worden verboden dan wel slechts worden toegestaan voor zover die systemen, onderdelen of voorzieningen voldoen aan bij die maatregel gestelde eisen.

4. Indien Onze Minister overweegt een voordracht te doen tot vaststelling, wijziging of intrekking van een algemene maatregel van bestuur als bedoeld in het eerste of derde lid kan hij, indien het belang van het welzijn van dieren naar zijn oordeel een onmiddellijke voorziening vereist regelen stellen overeenkomstig de in overweging zijnde maatregel.

5. Een regeling als bedoeld in het vierde lid blijft, behoudens eerdere intrekking, van kracht totdat de daar bedoelde algemene maatregel van bestuur in werking treedt, doch uiterlijk tot acht maanden na het in werking treden van de regeling.

6. Tenzij bij een maatregel als bedoeld in het eerste of derde lid of een regeling als bedoeld in het vierde lid anders wordt bepaald, is het bepaalde bij of krachtens de artikelen 46 tot en met 54 niet van toepassing in het geval voor de dieren van de aangewezen soort of categorie van dieren bij die maatregel of regeling, regelen zijn gesteld omtrent de huisvesting.

Artikel 46 [Nog niet in werking]

1. Het is verboden een seriematig vervaardigd huisvestingssysteem voor dieren van bij algemene maatregel van bestuur aangewezen soorten of categorieën van dieren, voorhanden te hebben, ten verkoop in voorraad te hebben, te verkopen, af te leveren of te gebruiken.

2. Het verbod, bedoeld in het eerste lid, geldt niet indien een huisvestingssysteem is toegelaten.

3. Het verbod, bedoeld in het eerste lid, geldt eveneens niet ten aanzien van huisvestingssystemen die worden doorgevoerd of kennelijk bestemd zijn voor uitvoer.

Artikel 47 [Nog niet in werking]

1. Een huisvestingssysteem wordt slechts toegelaten indien op grond van de door de aanvrager overgelegde gegevens met redelijke zekerheid mag worden aangenomen dat het systeem geen schadelijke effecten heeft op het welzijn van dieren waarvoor het bestemd is, in een mate die niet aanvaardbaar is. Bij het bepalen van de mate van aanvaardbaarheid wordt mede rekening gehouden met de uit het betrokken huisvestingssysteem voortvloeiende gevolgen voor andere belangen dan het welzijn van dieren.

2. Over de toelating van een huisvestingssysteem beslist Onze Minister op aanvraag van de fabrikant, de importeur of een handelaar, gehoord de Commissie toelating huisvestingssystemen landbouwhuisdieren, bedoeld in artikel 50.

3. Een aanvraag voor een toelating dient in ieder geval vergezeld te gaan van een door of

vanwege de aanvrager opgestelde rapportage ter zake van dat huisvestingssysteem over de effecten op het welzijn van dieren waarvoor het bestemd is.

4. Een rapportage als bedoeld in het derde lid dient te zijn opgesteld in de Nederlandse taal en bevat in ieder geval:

a. een specifieke beschrijving van het huisvestingssysteem, waarvan onder meer deel uitmaakt een beschrijving van:

- de afmetingen en uitvoeringen van kooien, hokken en stallen alsmede hun vormgeving;
- de aard van de wanden en van het vloer- en grondoppervlak van kooien, hokken en stallen, in het bijzonder de daarvoor te gebruiken materialen;
- de inrichting van kooien, hokken en stallen, in het bijzonder de daarin aan te brengen voeder- en drinkwatervoorzieningen alsook voorzieningen die het voor het dier mogelijk maken soorteigen gedrag te ontplooiën;
- de verlichting, luchtverversing en verwarming van kooien, hokken en stallen;

- de aanwezigheid en de aard van afrasteringen;

b. een specifieke beschrijving van de gevolgen van het huisvestingssysteem voor het welzijn van dieren waarvoor het bestemd is.

5. Onze Minister stelt regelen omtrent de behandeling van een aanvraag. Daarbij kan onder meer worden bepaald:

- a. dat een aanvraag eerst in behandeling wordt genomen nadat een daarvoor vastgesteld bedrag is voldaan;
- b. welke kosten van het onderzoek, voortvloeiend uit een aanvraag, ten laste van de aanvrager worden gebracht;
- c. welke gegevens naast die als bedoeld in het vierde lid dienen te worden overgelegd;
- d. in welke gevallen een aanvraag voor een toelating niet ontvankelijk wordt verklaard.

6. Aan een toelating kunnen voorschriften worden verbonden. Zij kan onder beperkingen worden verleend.

Artikel 48 [Nog niet in werking]

1. Huisvestingssystemen waarvan kan worden aangetoond dat zij vóór de inwerkingtreding van een maatregel als bedoeld in artikel 46, eerste lid, voorhanden zijn, ten verkoop in voorraad zijn gehouden, zijn verkocht, zijn afgeleverd dan wel in gebruik zijn, zijn toegelaten voor een door Onze Minister vastgestelde termijn. Deze termijn kan verschillen naar gelang het huisvestingssysteem en naar gelang de in de eerste volzin genoemde handeling.

2. Onze Minister stelt regelen omtrent de wijze waarop dient te worden aangetoond dat huisvestingssystemen vóór de inwerkingtreding van een maatregel als bedoeld in artikel 46, eerste lid, voorhanden zijn, ten verkoop in voorraad zijn gehouden, zijn verkocht, zijn afgeleverd dan wel in gebruik zijn.

Artikel 49 [Nog niet in werking]

1. Onze Minister kan een toelating intrekken, indien ter zake daarvan:

- a. bij de aanvraag zodanig onjuiste gegevens zijn verstrekt dat, indien deze ten tijde van de toelating bekend zouden zijn geweest, de aanvraag zou zijn afgewezen;
- b. blijkt dat zich zodanig schadelijke effecten voordoen dat, indien deze ten tijde van de

toelating bekend zouden zijn geweest, de aanvraag zou zijn afgewezen;
c. een ander huisvestingssysteem is toegelaten dat uit een oogpunt van welzijn van dieren de voorkeur heeft en waarvan overigens het gebruik redelijkerwijs kan worden geveerd.

2. Onze Minister kan bepalen dat een huisvestingssysteem waarvan de toelating ingevolge het eerste lid is ingetrokken, nog gedurende een daarbij vast te stellen termijn voorhanden mag worden gehouden, ten verkoop in voorraad mag worden gehouden, mag worden verkocht, mag worden afgeleverd of mag worden gebruikt. Deze termijn kan verschillen naar gelang de in de eerste volzin genoemde handeling.

Artikel 50 [Nog niet in werking]

1. Er is een Commissie toelating huisvestingssystemen landbouwhuisdieren die is belast met de advisering van Onze Minister over de toelating van huisvestingssystemen en de intrekking daarvan.

2. Bij algemene maatregel van bestuur worden regelen gesteld omtrent onder meer de samenstelling en de werkwijze van de commissie, bedoeld in het eerste lid. Deze regelen hebben mede betrekking op de zittingsduur, de schorsing en het ontslag van de leden van de commissie.

Artikel 51 [Nog niet in werking]

Van een toelating of intrekking daarvan wordt mededeling gedaan in de Staatscourant.

Artikel 52 [Nog niet in werking]

1. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen regelen worden gesteld betreffende het voorhanden hebben, ten verkoop in voorraad hebben, verkopen, afleveren of gebruiken van huisvestingssystemen die kennelijk in een proefstadium verkeren. Daarbij kan worden afgeweken van het bepaalde bij of krachtens deze wet.

2. Voor zover krachtens het eerste lid wordt bepaald dat proefnemingen slechts na daartoe gedane aanvraag kunnen worden toegestaan, kunnen de kosten voortvloeiende uit deze aanvraag ten laste van de aanvrager worden gebracht volgens door Onze Minister gestelde regelen.

Artikel 53 [Nog niet in werking]

Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen regelen worden gesteld ter uitvoering van het bepaalde in de artikelen 46 tot en met 49.

Artikel 54 [Nog niet in werking]

Bij algemene maatregel van bestuur kan worden bepaald dat het bepaalde bij of krachtens de artikelen 46 tot en met 53 geheel of gedeeltelijk van overeenkomstige toepassing is voor bij die maatregel aangewezen seriematig vervaardigde onderdelen van dan wel aangewezen seriematig vervaardigde voorzieningen binnen huisvestingssystemen.

Afdeling 5. Het fokken met dieren

Artikel 55

1. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden regelen gesteld omtrent het fokken met dieren van bij die maatregel aangewezen soorten of categorieën van dieren. Deze regelen kunnen onder meer betrekking hebben op:

- a. de methode van fokken;
- b. het registreren, identificeren en certificeren van dieren;
- c. het voorafgaand aan het fokken door de fokker te verrichten of te doen verrichten onderzoek bij een dier waarmee wordt gefokt naar de aanwezigheid van aandoeningen die de gezondheid of het welzijn van het dier of de nakomelingen van het dier kunnen

aantasten, alsmede de methoden die daarbij worden gebruikt.

2. Bij algemene maatregel van bestuur kan het worden verboden een dier dat beschikt over één of meer aangewezen aandoeningen of uiterlijke kenmerken die de gezondheid of het welzijn van het dier of de nakomelingen van het dier kunnen aantasten te fokken of voor de fok te gebruiken.

3. Bij algemene maatregel van bestuur kan het worden verboden een dier dat beschikt over één of meer aangewezen aandoeningen of uiterlijke kenmerken waarvoor krachtens het tweede lid een fokverbod is ingesteld, ten verkoop in voorraad te hebben, ten verkoop aan te bieden, te verkopen, te kopen, toe te laten tot een tentoonstelling, keuring of wedstrijd dan wel om met een dergelijk dier deel te nemen aan een tentoonstelling, keuring of wedstrijd.

Afdeling 6. Het verkopen, verhuren en verloten van dieren

Artikel 56 [Nog niet in werking]

Bij algemene maatregel van bestuur worden regelen gesteld omtrent het bedrijfsmatig verkopen, ten verkoop in voorraad hebben, ten verkoop aanbieden, verhuren en afleveren van dieren van bij die maatregel aangewezen soorten of categorieën van dieren.

Artikel 57

Het is verboden dieren als prijs, beloning of gift uit te loven of uit te reiken bij wedstrijden, verlotingen, weddenschappen of andere dergelijke evenementen.

Afdeling 7. Het vervoeren van dieren

Artikel 58

1. Het is verboden dieren behorende tot bij algemene maatregel van bestuur aangewezen soorten of categorieën van dieren in te laden voor vervoer naar het buitenland dan wel naar het buitenland te vervoeren, zonder dat de dieren:

- a. vergezeld gaan van een daartoe door een door Onze Minister aangewezen ambtenaar afgegeven certificaat, waarin deze verklaart dat hij de dieren geschikt heeft bevonden voor vervoer naar het buitenland, en
- b. voorzien zijn onderscheidenlijk vergezeld gaan van de in het certificaat vermelde identificatiemerken onderscheidenlijk bewijsstukken.

2. Het bepaalde in het eerste lid is slechts van toepassing op ander vervoer dan vervoer dat geschiedt in de uitoefening van of ten behoeve van een beroep, onderneming of bedrijf, voor zover zulks bij algemene maatregel van bestuur is bepaald.

3. Het in het eerste lid gestelde verbod geldt niet voor wat betreft het vervoeren naar het buitenland van dieren die niet hier te lande zijn ingeladen.

4. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regelen worden gesteld ter uitvoering van het in het eerste lid bepaalde.

Artikel 59

1. De door Onze Minister aangewezen ambtenaar geeft het in artikel 58 bedoelde certificaat slechts af nadat hij de dieren vóór het inladen heeft onderzocht.

2. De in het eerste lid bedoelde ambtenaar geeft het certificaat niet af:

- a. indien de dieren niet deugdelijk voorzien zijn, onderscheidenlijk niet vergezeld gaan, van de in artikel 58, eerste lid, onderdeel *b*, bedoelde merken of bewijsstukken;
- b. indien de dieren binnen 48 uren vóór de aanvang van het vervoer hebben geworpen;

- c. indien hij het waarschijnlijk acht, dat de dieren tijdens het vervoer zullen werpen;
- d. indien hij overigens de dieren niet geschikt acht voor vervoer naar het buitenland, mede in aanmerking genomen de aard van de vervoermiddelen, de aard, wijze of duur van het vervoer of de omstandigheden waaronder het vervoer plaatsvindt;
- e. indien naar zijn oordeel niet voldoende zekerheid bestaat, dat het bij of krachtens deze afdeling bepaalde bij het vervoer in acht zal worden genomen.

3. Een door Onze Minister aangewezen ambtenaar kan van degene die een certificaat, bedoeld in artikel 58, onder zich heeft de teruggave daarvan vorderen, indien zich naar zijn oordeel omstandigheden voordoen of bekend zijn geworden van dien aard dat, zo deze ten tijde van de afgifte van het certificaat hadden bestaan of bekend waren geweest, die afgifte niet zou hebben plaatsgehad.

4. Degene die vervoert, is verplicht de certificaten en bewijsstukken, bedoeld in artikel 58, tijdens het vervoer in het vervoermiddel aanwezig te hebben.

Artikel 60

1. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden regelen gesteld omtrent het vervoer van dieren van bij die maatregel aangewezen soorten of categorieën van dieren.

2. De krachtens het eerste lid gestelde regelen kunnen onder meer betrekking hebben op:

- a. de vervoermiddelen die ten behoeve van het vervoeren van dieren worden gebruikt of daartoe kennelijk bestemd zijn, alsook hun uitrusting en inrichting;
- b. kooien, kisten, kratten, dozen en dergelijke voorwerpen welke ten behoeve van het vervoer van dieren worden gebruikt of daartoe kennelijk bestemd zijn;
- c. de beladingsdichtheid van vervoermiddelen als bedoeld in onderdeel a;
- d. het in- en uitladen van dieren;
- e. de duur en de afstand van het vervoer.

Afdeling 8. Het gebruik van dieren bij wedstrijden

Artikel 61

1. Het is verboden om dierengevechten te organiseren of dieren aan dierengevechten te doen deelnemen.

2. [Dit lid is nog niet in werking getreden.]

3. [Dit lid is nog niet in werking getreden.]

4. [Dit lid is nog niet in werking getreden.]

Artikel 62

1. Onze Minister kan substanties aanwijzen die het kunstmatig beïnvloeden van het prestatievermogen van dieren in wedstrijden tot gevolg kunnen hebben.

2. Het is verboden een dier ingeschreven te hebben voor een wedstrijd of met een dier deel te nemen aan een wedstrijd, indien bij een onderzoek blijkt dat in het lichaam van dat dier een hoeveelheid van een of meer van de krachtens het eerste lid aangewezen substanties, bestanddelen daarvan of omzettingsprodukten aanwezig is, welke groter is dan een door Onze Minister vastgestelde hoogst toelaatbare hoeveelheid. Deze hoeveelheid kan op nul worden gesteld.

3. In de krachtens het tweede lid vastgestelde hoeveelheid is mede begrepen de in voorkomend geval uit anderen hoofde in het lichaam van het dier aanwezige hoeveelheid van dezelfde substantie, bestanddeel daarvan of omzettingsprodukt.

4. Onze Minister kan de aard en de wijze van uitvoering van het in het tweede lid bedoelde onderzoek voorschrijven.

Artikel 63

1. Het is verboden een of meer van de krachtens artikel 62, eerste lid, aangewezen substanties toe te passen op dieren die zijn ingeschreven voor een wedstrijd.
2. Het in het eerste lid bedoelde verbod is niet van toepassing op dierenartsen die ten genoegen van de ambtenaren die door Onze Minister met het toezicht op de naleving van deze afdeling zijn belast, aantonen dat die dieren niet aan de wedstrijd zullen deelnemen.
3. Het is verboden op wedstrijdterreinen of op nader door Onze Minister aangewezen plaatsen een of meer van de krachtens artikel 62, eerste lid, aangewezen substanties aanwezig te hebben.
4. Het derde lid is niet van toepassing op dierenartsen die ten genoegen van de in het tweede lid bedoelde ambtenaren aantonen dat de substanties niet zijn of worden gebruikt bij dieren die nog moeten deelnemen aan de wedstrijd.

Artikel 64

In het belang van een doelmatige handhaving van deze afdeling kan Onze Minister regelen stellen met betrekking tot de organisatie van wedstrijden en de inrichting van wedstrijdterreinen. Daarbij kan worden bepaald dat de organisatie van nader aan te wijzen wedstrijden slechts is toegestaan aan instellingen die:

- a. in hun statuten hebben bepaald dat overtreding van het bepaalde in deze afdeling aan intern tuchtrecht is onderworpen, tenzij de officier van justitie beslist dat een overtreding strafrechtelijk zal worden afgedaan;
- b. met betrekking tot de onder hun verantwoordelijkheid georganiseerde wedstrijden nader aan te wijzen werkzaamheden in het kader van het verlenen van bijstand aan het toezicht op de naleving van deze afdeling verrichten.

Afdeling 9. Overige bepalingen**Artikel 65 [Nog niet in werking]**

Bij algemene maatregel van bestuur kunnen regelen worden gesteld omtrent het houden van keuringen, markten, verkopen, tentoonstellingen en andere gelegenheden of inrichtingen waar dieren worden gehouden of aan het publiek getoond wegens recreatieve, sportieve of opvoedkundige doeleinden dan wel waar dieren al dan niet tijdelijk in bewaring worden genomen.

HOOFDSTUK IV. BIOTECHNOLOGIE**Artikel 66**

1. Het is zonder vergunning verboden:

- a. het genetisch materiaal van dieren te wijzigen op een wijze die voorbij gaat aan de natuurlijke barrières van geslachtelijke voortplanting en van recombinatie;
- b. biotechnologische technieken bij een dier of een embryo toe te passen.

2. Op een aanvraag voor een vergunning als bedoeld in het eerste lid beslist Onze Minister, gehoord de Commissie biotechnologie bij dieren, bedoeld in artikel 69.

3. Een vergunning als bedoeld in het eerste lid wordt slechts verleend indien naar het oordeel van Onze Minister:

- a. de handelingen geen onaanvaardbare gevolgen hebben voor de gezondheid of het welzijn van dieren en

b. tegen de handelingen geen ethische bezwaren bestaan.

4. In de vergunning wordt bepaald voor welke handelingen zij is bedoeld.

5. Aan een vergunning kunnen voorschriften worden verbonden. Een vergunning kan onder beperkingen worden verleend.

Artikel 67

1. Bij een aanvraag voor een vergunning als bedoeld in artikel 66 dient in ieder geval te worden overgelegd:

a. een overzicht van de handelingen welke de aanvrager voornemens is te verrichten dan wel te laten verrichten;

b. een door of vanwege de aanvrager opgestelde rapportage ter zake van de effecten van de handelingen op dieren, waaronder begrepen de gezondheid en het welzijn van dieren.

2. Onze Minister stelt regelen omtrent het indienen van een aanvraag en omtrent de behandeling daarvan. Daarbij kan onder meer worden bepaald:

a. welke gegevens en bescheiden moeten worden overgelegd alvorens een aanvraag in behandeling kan worden genomen;

b. dat een aanvraag eerst in behandeling wordt genomen nadat een daarvoor vastgesteld bedrag is voldaan;

c. welke kosten van het onderzoek, voortvloeiend uit een aanvraag, ten laste van de aanvrager worden gebracht;

d. in welke gevallen een aanvraag voor een vergunning niet ontvankelijk wordt verklaard.

Artikel 68

1. Het bepaalde in artikel 66, eerste lid, is niet van toepassing op bij algemene maatregel van bestuur aangewezen handelingen voor zover deze handelingen worden uitgevoerd overeenkomstig bij die maatregel gestelde regelen.

2. Bij algemene maatregel van bestuur kan worden bepaald dat geen vergunning als bedoeld in artikel 66, eerste lid, wordt verleend voor bij die maatregel aangewezen handelingen met betrekking tot dieren van bij die maatregel aangewezen soorten of categorieën van dieren indien:

a. de handelingen onaanvaardbare gevolgen hebben voor de gezondheid of het welzijn van dieren of

b. tegen die handelingen ethische bezwaren bestaan.

Artikel 69

1. Er is een Commissie biotechnologie bij dieren die is belast met de advisering van Onze Minister over de verlening van vergunning als bedoeld in artikel 66 en de intrekking daarvan.

2. Bij algemene maatregel van bestuur worden regelen gesteld omtrent onder meer de samenstelling en de werkwijze van de commissie, bedoeld in het eerste lid. Deze regelen hebben mede betrekking op de zittingsduur, de schorsing en het ontslag van de leden van de commissie.

Artikel 70

Bij algemene maatregel van bestuur worden nadere regelen gesteld omtrent de procedure van voorbereiding van beslissingen omtrent de verlening, wijziging of intrekking van vergunningen als bedoeld in artikel 66.

Artikel 71

Van een verlening van een vergunning als bedoeld in artikel 66 of de intrekking daarvan wordt mededeling gedaan in de *Staatscourant*.

Artikel 72

Onze Minister kan in ieder geval een vergunning met onmiddellijke ingang schorsen, wijzigen dan wel intrekken indien:

- a. de bij de aanvraag verstrekte gegevens zodanig onjuist of onvolledig blijken te zijn, dat op de aanvraag een andere beslissing zou zijn genomen, indien bij de beoordeling daarvan de juiste gegevens bekend waren geweest;
- b. na de verlening van de vergunning is gebleken van feiten en omstandigheden die, waren zij bekend op het moment van de verlening van de vergunning, aanleiding zouden zijn geweest om de aanvraag te wijzigen dan wel af te wijzen;
- c. de vergunning in strijd met wettelijke voorschriften is verleend of
- d. in strijd wordt gehandeld met de aan de vergunning verbonden voorschriften of met de beperkingen waaronder de vergunning is verleend.

HOOFDSTUK V. REGELEN MET BETREKKING TOT AGRESSIEVE DIEREN**Artikel 73**

1. Het is verboden dieren, behorende tot door Onze Minister aangewezen soorten of categorieën van dieren te fokken, in Nederland te brengen, te koop aan te bieden of te verkopen.
2. Het is verboden dieren behorende tot ingevolge het eerste lid aangewezen soorten of categorieën van dieren voorhanden te hebben.
3. Ingevolge het eerste lid worden slechts aangewezen soorten of categorieën, waarvan de dieren een gevaar kunnen opleveren voor de veiligheid van mens of dier.

Artikel 74

1. De burgemeester van de gemeente waar een dier dat in strijd met het bepaalde in artikel 73 is gefokt of voorhanden wordt gehouden, zich bevindt, kan bepalen dat dat dier naar een nader door hem aangewezen plaats moet worden vervoerd en aldaar moet worden gedood.
2. De burgemeester legt een maatregel als bedoeld in het eerste lid, voor zover het betreft het doden van het dier, niet ten uitvoer indien binnen zes weken, nadat de desbetreffende beschikking aan de houder van het dier is bekendgemaakt, de houder een verzoek als bedoeld in [artikel 8:81 van de Algemene wet bestuursrecht](#) heeft ingediend en op dat verzoek niet afwijzend is beslist.

HOOFDSTUK VI. REGELEN MET BETREKKING TOT HET FOKKEN VAN VEE**Artikel 75**

Voor de toepassing van dit hoofdstuk wordt verstaan onder stamboek: boek, register, kaartstelsel of andere informatiedrager, bijgehouden door een door Onze Minister erkende instelling, waarin vee van een bepaald ras wordt ingeschreven of geregistreerd met vermelding van het voorgeslacht.

Artikel 76

1. Onverminderd het bepaalde bij artikel 55 worden ter bevordering van de raszuiverheid of ter verbetering van de raskenmerken bij of krachtens algemene maatregel van bestuur regelen gesteld omtrent het fokken met dieren van bij algemene maatregel van bestuur aangewezen veesoorten.

2. De in het eerste lid bedoelde regelen kunnen betrekking hebben op:

- a. de voorwaarden voor de erkenning door Onze Minister van instellingen, die stamboeken bijhouden;
- b. de eisen, waaraan dieren moeten voldoen om voor inschrijving in een stamboek in aanmerking te komen;
- c. de certificaten, die worden afgegeven ten bewijze van de inschrijving van dieren in een stamboek;
- d. het keuren van dieren;
- e. de methoden, die worden gebruikt bij onderzoek naar en de beoordeling van de prestaties en de genetische waarde van dieren;
- f. de handel in sperma, eicellen en embryo's;
- g. de voorwaarden voor toelating van fokdieren tot de voortplanting.

HOOFDSTUK VII. HET BRENGEN VAN DIEREN EN PRODUKTEN VAN DIERLIJKE OORSPRONG BUITEN NEDERLAND

Artikel 77

1. Het anders dan in doorvoer brengen van vee of pluimvee buiten Nederland is verboden.

2. Het in het eerste lid vermelde verbod geldt niet indien de dieren overeenkomstig door Onze Minister gestelde regelen zijn voorzien van een of meer merken en vergezeld gaan van een of meer bewijsstukken aangebracht onderscheidenlijk afgegeven op grond van een van Rijksweg ingesteld onderzoek ten bewijze dat voldaan is aan de met het oog op deze uitvoer door hem gestelde eisen met betrekking tot:

- a. de identificatie der dieren;
- b. de gezondheidstoestand der dieren;
- c. de voorbehoedende behandeling der dieren;
- d. de bedrijven waarop de dieren hebben verbleven en de gezondheidstoestand der dieren op die bedrijven;
- e. de markten waarop de dieren zijn aangekocht en de plaatsen waarop de dieren zijn verzameld;
- f. de vervoermiddelen alsmede de inlading en het vervoer der dieren;
- g. andere onderwerpen, voor zover de nakoming van internationale overeenkomsten of van volkenrechtelijke organisaties zulks met zich brengt.

3. Ter uitvoering van het bepaalde in het tweede lid kan Onze Minister voorts regelen stellen met betrekking tot:

- a. de plaatsen waar, alsmede de tijdruimten waarbinnen vee en pluimvee ter onderzoek kunnen worden aangeboden;
- b. de wijze waarop de dieren voor het onderzoek bedoeld in onderdeel *c* moeten worden aangeboden;
- c. het onderzoek;
- d. de wijze waarop het in het tweede lid bedoelde bewijsstuk kan worden verkregen;
- e. het toezicht.

Artikel 78

Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kan het anders dan in doorvoer buiten Nederland brengen van andere dan in artikel 77, eerste lid, bedoelde dieren van bij die maatregel

aangewezen soorten of categorieën van dieren en bij die maatregel aangewezen produkten van dierlijke oorsprong worden verboden, tenzij de zending overeenkomstig daartoe gestelde regelen voorzien is van een of meer merken en vergezeld gaat van een of meer bewijsstukken aangebracht onderscheidenlijk afgegeven op grond van een van Rijksweg ingesteld onderzoek, ten bewijze dat voldaan is aan de met het oog op de uitvoer bij of krachtens die maatregel gestelde eisen.

Artikel 79

1. In verband met door landen van bestemming gestelde eisen op veterinair gebied kan degene die dieren en produkten van dierlijke oorsprong anders dan in doorvoer buiten Nederland wil brengen, verzoeken een onderzoek van Rijksweg in te stellen, alsmede merken aan te brengen of bewijsstukken af te geven, ten bewijze dat voldaan is aan door die andere landen gestelde eisen.
2. Onze Minister kan omtrent de uitvoering van de in het eerste lid bedoelde onderzoeken nadere regelen stellen.

Artikel 80

Indien er gevaar bestaat voor overbrenging van een in Nederland opgetreden besmettelijke dierziekte kan Onze Minister het buiten Nederland brengen van dieren en dierlijke produkten afkomstig uit Nederland of een door hem te bepalen gedeelte daarvan verbieden dan wel verbieden indien niet voldaan wordt aan door hem te stellen regelen.

Artikel 81

1. De eisen en regelen, bedoeld in de artikelen 77 tot en met 80, kunnen onder meer verschillen naar gelang van de diersoort of categorie van dieren of de produkten en naar gelang van het land van bestemming.
2. Indien ter uitvoering van het bepaalde in artikel 77 wordt voorzien in een officiële erkenning van de in het tweede lid van artikel 77 bedoelde bedrijven, markten en verzamelplaatsen van vee of pluimvee wordt een zodanige erkenning verleend voor iedere markt en verzamelplaats en ieder bedrijf, dat aan de daarvoor door Onze Minister gestelde eisen voldoet en wordt de erkenning ingetrokken, indien het bedrijf de markt of de verzamelplaats niet langer aan deze eisen blijkt te voldoen, doch niet dan nadat gedurende een redelijke termijn gelegenheid is gegeven, de voor het behoud van de erkenning noodzakelijke voorzieningen te treffen.
3. Onverminderd het bepaalde in het tweede lid kan Onze Minister een officiële erkenning als bedoeld in het tweede lid voor bepaalde tijd intrekken indien:
  - a. de bedrijfsvoering niet voldoet aan nader door Onze Minister gestelde regelen;
  - b. de ondernemer ten behoeve van wiens bedrijf de officiële erkenning is verleend, in strijd handelt met het bepaalde bij of krachtens de artikelen 77, 78 of 79.
4. Het bepaalde in het tweede en derde lid is van overeenkomstige toepassing indien op grond van de artikelen 78 of 79 wordt voorzien in een officiële erkenning van bedrijven, markten of verzamelplaatsen.

